

ОГЛЯД ВИКОНАННЯ ДОХОДНОЇ ТА ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИН ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА 2020-2022 РОКИ

Період з 2020 по 2022 рік, і по цей час, видався для України вкрай напруженим.

Пандемія Covid-19 та довготривалі локдауни 2020 року, триваюча пандемія Covid-19, напружена економічна та політична ситуація, пов'язана з зосередженням російських військ вздовж нашого кордону та можливим, на той момент, її вторгненням 2021 року, та повномасштабне вторгнення росії, триваюче по сьогодні, й необхідність зосередження переважної більшості бюджетних ресурсів на військові потреби в 2022 році – усе це стало неабияким викликом для держави й послугувало необхідністю змінити пріоритети використання бюджетних ресурсів, проведення бюджетної та фінансової політики в неординарних умовах.

В таблиці 1 зображена динаміка та структура джерел наповнення бюджету в 2020, 2021 та 2022 роках, в якій видно основні джерела наповнення скарбниці.

Таблиця 1.

Аналіз динаміки та структури доходів бюджету за 2020 - 2022 роки

Показники	2020 рік		2021 рік			2022 рік		
	Значення, млрд. грн.	Питома вага, %	Значення, млрд. грн.	Питома вага, %	Темп приросту, %	Значення, млрд. грн.	Питома вага, %	Темп приросту, %
I. ДОХОДИ	1076,0	100	1296,9	100	120,5	1787,4	100	137,82
Податкові надходження, у т.ч.:	851,1	79,1	1107,1	85,4	130,1	949,8	53,14	85,79
Податок та збір на доходи фізичних осіб	117,3	10,9	137,6	10,6	117,3	148,4	8,3	108
Податок на прибуток підприємств	108,7	10,1	147,8	11,4	135,9	117,0	6,55	79,16
Рентна плата за користування надрами	47,1	4,4	75,6	5,8	160,4	81,0	4,53	107,14
Акцизний податок	138,3	12,85	162,5	12,53	117,5	102,4	5,73	63
ПДВ	400,6	37,23	536,5	41,4	133,9	467,0	26,13	87,05
Ввізне мито	30,2	2,8	36,9	2,8	122,0	23,3	1,3	63,14
Інші	8,9	0,83	10,1	0,78	113,5	10,7	0,6	106
Неподаткові надходження, у т. ч.	213	19,8	175,4	13,5	82,3	346,3	19,4	197,4
Дивіденди + частина прибутку	70,7	6,6	28,5	2,2	40,3	46,9	2,62	164,56
Кошти від НБУ	42,7	4	24,4	1,9	57,2	18,8	1,05	77,05

Продовження табл. 1.

Власні надходження бюджетних установ	69,0	6,4	88,4	6,8	128,1	234,8	13,14	265,6
Інші	30,6	2,8	34,1	2,6	111,4	46,3	2,6	135,8
Офіційні трансферти від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	-	-	1,33	0,1	-	481,1	26,91	36172,93
Інші доходи	11,9	1,1	13,07	1	109,8	10,2	0,57	78

В таблиці 2 зображено напрямки використання бюджетних ресурсів за 2020, 2021 та 2022 роки, визначено їх розмір, динаміку та структуру.

Таблиця 2.

Аналіз динаміки та структури видатків бюджету за 2020- 2022 роки

Показники	2020 рік		2021 рік			2022 рік		
	Значення, млрд. грн.	Питома вага, %	Значення, млрд. грн.	Питома вага, %	Темп приросту, %	Значення, млрд. грн.	Питома вага, %	Темп приросту, %
П. ВИДАТКИ (За функціональною класифікацією)	1288,1	100	1491,2	100	115,77	2705,4	100	181,42
1. Загальнодержавні функції	44,1	3,4	51,1	3,43	115,87	44,1	1,63	86,3
2. Обслуговування боргу	119,7	9,3	155,7	10,44	130	157,9	5,84	101,41
3. Оборона	120,4	9,35	127,5	8,55	105,9	1142,9	42,25	896,4
4. Громадський порядок, безпека та судова влада	157,7	12,24	174,4	11,7	110,6	443,3	16,4	254,2
5. Економічна діяльність	169,0	13,12	181,3	12,16	107,28	95,4	3,53	52,62
6. Охорона навколишнього природного середовища	6,6	0,51	8,2	0,55	124,24	4,7	0,17	57,32
7. Житлово-комунальне господарство	0,09	0,007	0,2	0,013	222,22	0,5	0,018	250

Продовження табл. 2.

8. Охорона здоров'я	124,9	9,7	171,0	11,47	136,9	184,3	6,81	107,8
9. Духовний та фізичний розвиток	9,8	0,76	16,0	1,07	163,27	11,1	0,41	69,38
10. Освіта	52,9	4,1	63,8	4,28	120,6	58,5	2,16	91,7
11. Соціальний захист та соціальне забезпечення	322,7	25,05	339,3	22,75	105,14	426,0	15,75	125,55
12. Міжбюджетні трансферти	160,2	12,4	202,7	13,6	126,53	136,8	5,06	67,49

Серед основних джерел доходної частини бюджету, можна виділити:

- Податок на додану вартість – займав найбільшу частку надходжень у 2020 та 2021 роках (400,6 млрд. грн., або 37,23% та 536,5 млрд. грн., або 41,4% відповідно). У 2022 році розмір податку в абсолютному вираженні зменшився на 72,5 млрд. грн., та сягнув частки у 26,13%, ставши другим по розміру джерелом надходжень до бюджету.

- Офіційні трансферти від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ – у 2022 році, під час повномасштабного вторгнення й необхідності по максимуму спрямовувати ресурси на оборонні витрати, завдяки співпраці з міжнародними партнерами, вдалося залучити 481,1 млрд. грн. грантів, що стало основним джерелом наповнення бюджету – 26,91% усіх доходів.

Серед основних напрямів спрямування ресурсів бюджету, можна виділити:

- Оборонні витрати – за 2020 та 2021 рік становили 120,4 та 127,5 млрд. грн. відповідно, у 2022 році сягнули 1142,9 млрд. грн., або 42,25 % з усіх видатків.

- Громадський порядок, безпека та судова влада – становили 157,7 та 174,4 млрд. грн. у 2020 та 2021 роках відповідно, у 2022 році склали 443,3 млрд. грн., або 16,4% з усіх видатків бюджету.

- Соціальний захист та соціальне забезпечення – становили 322,7 та 339,3 млрд. грн. у 2020 та 2021 роках відповідно, у 2022 році склали 426 млрд. грн., або 15,75% з усіх видатків бюджету.

Список використаної літератури:

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk>